

Türkiye'de Bir Stanford Üniversitesi

Yazan :
Ertan M. SÖYLEMEZ
Yük. Müh.

ÖZET : *Bugün dünyada birer teknik otorite durumunda olan birçok elektronik endüstri kurumu Amerika'nın en büyük üniversitelerinden birisi olan Stanford Üniversitesinin toprakları üzerinde gelişmişlerdir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi böyle bir gelişmeye Türkiye içerisinde yardımcı olamaz mı?*

OtBtŞ:

Memleketimizin elektronik alanda gelişmesi ümitlerimiz, bir taraftan bu endüstri dalında teknolojik yönden çok zayıf oluşumuz, diğer taraftan da böyle bir endüstriyi çok yönlü olarak bağlatabilmek için gerekli akademik destekten yoksun bulunuşumuz gerçekleri ile kırılmak eğilimindedir, önce, bir elektronik endüstrimiz yoktur. Var olan bir kaç kuruluş - genel olarak söyleyelim - düzme endüstri niteliğinden İleri gidememektedirler. Yapılan yatırımlar birer montaj atelyeinden daha fazla şeyler değildirler. Araştırma yapma eğiliminde olan bir tek özel sektör üyesi bile yoktur. Diğer yandan, üniversitemizde yürütülegelinmekte olunan araştırmaların pek azı bir uygulama ortamı bulabilmektedir.

Yukarıda kısaca özetlediğimiz durumu daha fazla genişletmeden, memleketimizde elektronik endüstrisini başlatmak yönünde akla gelebilecek olan çözüm yollarından bir tanesi, elektronik endüstrisini, hiç olmazsa başlangıçta, bir üniversite çevresinde kümelenirmek olacaktır. Böyle bir çözüm örneği olan Stanford Üniversitesi, bizim bugün ele almak istediğimiz düşünceyi Profesör Frederick E. Terman'ın önderliğinde yıllarca önce gerçekleştirmiştir. Kaldı ki böyle bir işe girişmek, bu yönde geri kalmış olan Türkiye için gerekli daha birçok özellikleri de içine almaktadır.

Eğer, elektronik endüstrisinin bir üniversite desteğinde geliştirilmesi tezi benimsenecek olursa, bu üniversitenin Orta Doğu Teknik Üniversitesi olması gerekir. Çünkü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi çok geniş topraklara sahiptir. Çünkü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin kuruluş prensipleri böyle bir düşünce ile bağlanacak niteliktedir. Ve çünkü, bu üniversitede yönetici durumda olan kişiler böyle bir isteği uygulayacak kadar İleri görüşlülerdir.

NEDEN:

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin çevresinde bir elektronik endüstrisinin geliştirilmesi düşüncesini daha geniş, olarak inceliyecek olursak, böyle bir işe girişilmesinin çok yönlü faydaları olacağını göreceğiz. Bu nedenleri sırası ile gözden geçirelim.

1 — Böyle bir teşebbüs gerek elektronik ve gerekse diğer endüstri kollarına örnek olacaktır.

Yabancı yatırımın Türkiye'de araştırma yapma düşüncesine çok zayıf bir olasılık gözüyle bakmak gerekir. Biz bu konuda daha bencil olalım ve endüstri uygulamasında kullanacağımız araştırmaları üniversitenin sürekli destek ve onayında bulunacak olan araştırma kurumlarına yaptıralım. Üniversite gerek İlim adamları ve gerekse cihazlar ile bu araştırmalara yardımcı olsun. Kendi bilgi ve el gücümüz az olsa bile bizim olsun. Bir ulusun teknik egemenliğini diğer egemenlikleri ve birlikte etüd etmek gerekir. Üniversitenin kuruluşunda öngörülen, insan bilgisinin ilerlemesi ve kaynakların değerlendirilerek kuramsal ve uygulanılan araştırmalar yapmak emelleri de bu yolda bir uygulanma olanağı kazanacaktır. En büyük kaynağımızın insan gücü- olduğu ön düşüncesi ve bu yönde atılacak bir adım hiçbir para kazancı olmasa bile olgun, bU- gU kafaları değerlendireceği için yeter bir sebep olsa gerekir. Kendi kaynaklarımızı kendi bilgi- mize işleme çabalarımız Ueride diğer endüstri daUanna da etki edebilir. Bu başlangıç diğerlerine örnek olur.

n____orta Doğu Teknik Üniversitesi özel sektörün bu alanda yapacağı yatırımları kolaylaştıracak ortamı hazırlayabilecektir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi çok geniş topraklara sahiptir. Yukarıda sözünü ettiğimiz Stanford Üniversitesi, saha az toprağa sahip olmasına rağmen, bunun bir kısmını «endüstri par-

ki» olarak ayırabilmiştir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin birkaç hektar araziyi böyle bir hizmete tahsis etmesi pekâlâ mümkün olabilir. Böyle bir teşebbüs en az Üniversitenin o çok olumlu orman yetiştirme çabası kadar verimli olacaktır. Yüksелеcek binaların meyvelerini dikilecek ağaçlardan daha önce vermeleri beklenilebilir.

III — Faydalan daha çok üniversite - endüstri ilişkilerinde aramak gerekir. Faydalardan söz ederken bunların karşılıklı olacağını belirtmek yerinde olacaktır. Memleketimizde elektronik endüstrisinin geliştirilmesi gibi birleşik bir emele hizmet edecek kuruluşların hem birbirlerinden ve hem de neticeden fayda beklemeleri normaldir.

a) Üniversitenin endüstriye faydaları:

1. Üniversitede akademik çalışma yapan öğretim üyeleri ve öğrenciler, çeşitli araştırmaları endüstri için yürütebilir. Çok değişik konuların hepsini birden kapsayacak bir kadronun tek bir endüstri kurumunca sürekli olarak çalıştırılmasının maddî zorluğu açıktır, ön çalışmaları yahut tümü bitirilmiş araştırmaların neticelerinden endüstride faydalanmak daha ekonomik olacaktır.

2. Gene yukarıdaki düşünce ile, endüstride (gerçekte kâr güden bir kuruluştur) bazı kıymetli ve özel cihazların bulundurulması zordur, öyle ise, endüstri kollan, bu tip cihazları gerektiren deneylerini üniversitede bulunabilecek olan cihazlarla tamamlayabilirler.

3. Endüstri üniversitenin özellikle, manevi desteğini almakla, piyasada daha itibarlı olacak ve daha garantili iş yapabilecektir.

b) Endüstrinin üniversiteye faydaları :

1. Endüstri üniversiteye yeni araştırma, yeni çalışma alanları açacaktır, özellikle, bu çalışmaların birer uygulama alanı bulmaları üniversitenin prensiplerini gerçekleştirmeye yardımcı olacaktır.

2. Üniversite hem kendisine, hem öğretim üyelerine ve hem de öğrencilerine bir gelir kaynağı sağlayacaktır. Endüstrinin üniversiteye yaptığı araştırmalar karşılığı vereceği para üniversite bütçesine ek bir gelir sağlayacaktır, öğrenciler gerek ders aralarında ayırabilecekleri boş zamanlarda ve gerekse yaz stajlarında bu kuruluşlarda çalışarak eğitim masraflarının bir kısmını karşılamak imkânını bulacaklardır.

3. Kendi ismini birkaç endüstriyel kuruluşun hamisi olarak görmek üniversite için de bir gurur vesilesi olacaktır.

4. Üniversite üyelerinin endüstriye faydalı olmalarına paralel olarak, endüstride ilerleme kaydeden mühendislerin de bazı dersleri üniversitede okutarak üniversiteye bu yönden de faydalı olacakları düşünülebilir.

SONUÇ

Savunulan düşünce henüz ham olabilir, ileri sürülen kıyaslamaların anonim olmamaları gerekçesi ile gerçekte birçok konulara çok yönlü ve yeteri kadar değinilmemiştir. Gene de, konunun bu durumu ile ilgili göreceği ümit edilmektedir. Üniversitenin kuruluşundan beri, memleketimizde uygulama imkânı bulunabilecek tekniğin ilerlemesi tezini savunan, Mühendislik Fakültesinin sayın dekanı böyle bir emele öncülük etmekle Terman'a verilen «endüstrinin babası» sıfatından çok daha üstününü kazanacaktır.

İLAN

PTT İŞLETME GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDEN

Teşekkülümüz merkez, bölgelerinde telekomünikasyon tesislerinin etüd, araştırma, proje, işletme ve imalât hizmetlerinde çalıştırılmak ve 4/10195 sayılı Bakanlar kurulu kararına bağlı «Yevmiyeli personel yönetmeliği» hükümlerine göre istihdam edilmek üzere Makina ve Elektrik (Zayıf akım) Y. Mühendis veya mühendisi alınacaktır.

İsteklilerin dilekçe ve diğer belgelerle Genel Müdürlüğümüz Teknik İşler Dairesi Başkanlığına müracaatları rica olunur.

E. M — 117.

Basın A — 4892